

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte tirsdag den 29. november 1960 kl. 9.

Møtet ble ledet av formannen, F i n n M o e .

Til stede var: Haugeland (for Borten), Langhelle, Mellesmo, Finn Moe, Nordahl, Offerdal, Kildal (for Erling Petersen), Røiseland, Wikborg, Henrik Svensen, Dahl, Bondevik (for Hareide), Hegna, Løbak, Paul Ingebretsen, Ingvaldsen, Vatnaland og Reinsnes.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Lange og statsråd Skaug.

Dessuten ble følgende embetsmenn gitt adgang til møtet: Statssekretær Engen, ekspedisjonssjef Halvorsen og byråsjefene fru Buraas og Christiansen.

Formannen: Som det fremgår av innkallingen, er møtet sammenkalt for at handelsministeren skal kunne redegjøre for omorganiseringen av OEEC eller rettere sagt opprettelsen av OECD. Avtalen om dette skal undertegnes i desember.

Statsråd Skaug: 13. desember, er det vel.

Formannen: Jeg gir ordet til handelsministeren.

Statsråd Skaug: Jeg har tidligere ved en to–tre anledninger redegjort her i komiteen for de drøftelsene som har pågått i Paris i bortimot et år nå, om etableringen av den nye organisasjonen OECD, som skal avløse OEEC, og hvor De forente stater og Canada skal være medlemmer på tilsvarende måte som de andre landene var medlemmer av OEEC.

Man vil huske at initiativet til denne endring ble tatt i desember i fjor, i forbindelse med NATO-møtet i Paris.

Vi har sendt rundt noen dokumenter. Det ene er den rapport som nå foreligger fra den forberedende komite, som har vært i virksomhet siden i sommer – det er det store dokumentet. Dette er ikke den endelige rapport. Den endelige rapporten fikk vi i Oslo først i går. Det vil kunne være noen mindre endringer enkelte steder i den rapporten, og på de sidene hvor det er endringer, vil vi sende en ny tekst til komiteen så snart vi har fått oversatt teksten og fått den mangfoldiggjort.

Denne rapporten har vært til behandling i Frihandelsutvalget og fra Frihandelsutvalget foreligger det en uttalelse datert 25. november, med overskrift: Reorganiseringen av OEEC, som også er sendt komiteens medlemmer. Denne rapporten fra Frihandelsutvalget er enstemmig. Rapporten fra Frihandelsutvalget ble behandlet i går i Rådet for internasjonalt økonomisk samarbeid, hvor presidentene og formennene i de store næringsorganisasjonene er medlemmer, og det ga sin tilslutning til de uttalelsene som Frihandelsutvalget er fremkommet med. Regjeringen har ennå ikke behandlet denne saken, men den er ført opp på kartet for regjeringskonferansen i dag.

Disse forhandlingene har medført ganske store vanskeligheter. Det vesentlige problem har vært at de amerikanske representantene dels har manglet instruksjoner, hvilket har ført til stadige utsettelse i drøftelsene i Paris, og dels har de svært ofte gått tilbake på standpunkter de ved tidligere anledninger har inntatt, slik at man har fått opp igjen det ene spørsmål etter det annet. Det har også vært ganske store problemer for Canadas vedkommende. – For De forente staters vedkommende er vel situasjonen den at det etter hvert som man har begynt å gå igjennom det som var det gamle OEEC og den måten OEEC arbeidet på, har vist seg å være vanskeligere og vanskeligere for De forente stater å gå inn for et såpass forpliktende samarbeid som det man hadde i OEEC. Den avtale man nå er kommet fram til, og som foreligger i det store dokumentet fra side 56 og utover, er imidlertid, må man vel si, likevel en avtale som det er grunn til å være relativt fornøyd med. Den går ikke så langt som man på norsk side – og det samme gjelder en rekke av de andre land i Europa – ville ønsket at avtalen hadde gått, når det gjelder et forpliktende, handelspolitisk samarbeid. Der er forholdet det at man fra amerikansk side, støttet av Canada og også av Frankrike, hele tiden har holdt på at i og med at man nå har et konvertibelt pengesystem i de landene som det her dreier seg om, og i og med at man har GATT, trenger man ikke, har det vært hevdet, handelspolitiske bestemmelser i den nye organisasjon. Synspunktet er at man skal leve opp til og følge de reglene som GATT gir. Samtidig har man imidlertid hatt det noe vanskelige forhold at De forente stater jo aldri har ratifisert GATT-avtalen. Den har vært fremmet for Senatet tre ganger – to ganger under den republikanske administrasjon og en gang under den tidligere demokratiske administrasjon – og hver gang har Senatet nektet å ratifisere GATT-avtalen. Det har da altså ført til at samtidig som det argumenteres med at man skal etterleve GATT's bestemmelser, har man på amerikansk side også vært meget varsom med å ha noen slags henvisning til GATT i den nå foreliggende rapport og i den nå foreslåtte konvensjon, for de vil nødvendig ha reist spørsmålet om GATT når denne konvensjonen blir sendt til det amerikanske Senatet til ratifikasjon. Det er nemlig tanken at denne konvensjon må ratifiseres.

Resultatet av disse langvarige drøftelser er da blitt at man har ikke i denne konvensjon noen bestemmelse om handelspolitiske forpliktelser, men man skal ha en handelskomite. Det er fra amerikansk side gitt uttrykk for at de for sin del i denne komite vil være villige til å drøfte alle de handelspolitiske tiltak som medlemslandene ønsker å drøfte. Det er tanken at det skal være en årlig konfrontasjon av den handelspolitikk som føres i de forskjellige land, og den komite som man skal ha for å drøfte handelspolitiske spørsmål, skal også være et forum hvor medlemslandene kan bringe fram de klager de måtte ha på andre lands oppførsel på handelspolitikens område. Hvordan dette til syvende og sist vil komme til å virke, er det umulig å vite noen ting om.

Et annet vanskelig punkt, og et særlig viktig punkt for vårt vedkommende, har vært spørsmålet om koden for usynlige transaksjoner – i den forbindelse spørsmålet om hvor vidt den nye organisasjon skal behandle skipsfartsproblemer og hvordan den skal behandle skipsfartsproblemene. Der har det vært en meget lang

tautrekking, og det har vært situasjoner hvor man på amerikansk side øyensynlig har vært i ferd med å gå tilbake på tilsagn som tidligere er gitt, og først og fremst de tilsagn som ble gitt på statsrådmøtet i juli. Men omsider er man vel på det området kommet fram til et relativt tilfredsstillende resultat. Det er enighet om at man i den nye organisasjon skal ha en sjøtransportkomite, og det ser ut til å være enighet om at koden for usynlige transaksjoner skal fortsette, muligens med visse endringer. Arbeidet med liberaliseringen av skipsfartspolitikken har jo sin basis i denne liberaliseringskoden for usynlige transaksjoner, og det har derfor vært av vesentlig betydning for oss at disse bestemmelser kunne komme med i den nye organisasjon. Det ble gitt et tilsagn fra amerikansk side i juli om at de godtok koden for usynlige transaksjoner, hvor disse skipsfartsbestemmelsene står. I siste omgang i Paris er det blitt sagt fra amerikansk side at av tekniske og administrative grunner har de ikke kunnet få tid til å gå fullstendig igjennom denne koden, slik at de fremdeles er i den situasjon at de ikke har gitt den sin tilslutning. Det er et punkt hvor det er usikkerhet som for vårt vedkommende er meget beklagelig. Vi har gjennom ambassaden i Washington forsøkt å finne ut hvor vidt dette med tekniske og administrative grunner er en realitet eller bare et påskudd. Vi har fått et svar som ikke er helt klart og entydig, men vi er likevel stort sett tilbøyelige til å anta at når dette nå blir sagt fra amerikansk side på den måten som det blir sagt, medfører det riktighet, slik at vi regner med at denne koden for usynlige transaksjoner stort sett vil bli ført videre i den nye organisasjon.

For øvrig har det vært gjort et forsøk i Paris på å gå igjennom hele det lovverk som i årenes løp har vokst fram som en del av OEEC's virksomhet, for å finne ut hvor vidt og i hvilken utstrekning man kunne bli enige om at disse forskjellige bestemmelser skulle overføres til og også være gyldige for den nye organisasjonen. Det arbeidet er heller ikke helt ferdig. Det er bare på visse områder at man har nådd fram til klarhet og til enighet. Det er et arbeid som da vil måtte fortsette i den forberedende komite i tiden etter at avtalen er undertegnet og fram til det tidspunkt da den nye organisasjonen blir etablert.

Vi har gjort et par forsøk på å få utsatt tidspunktet for undertegningen av den foreliggende avtale, idet vi har ment at det ville være mer hensiktsmessig om man kunne vente med dette fram på vinteren en gang. Vi hadde ikke regnet med at det ville kunne skape noen særlige problemer med hensyn til ratifikasjonen, det vil si vi hadde regnet med at man likevel skulle kunne klare å få til ratifikasjonen i de forskjellige land, slik at organisasjonen som forutsatt, kunne begynne sin virksomhet fra neste høst. Det var imidlertid ingen andre som var interessert i at man skulle få til en slik utsettelse, og vi har derfor måttet gi oss med det forsøket.

Det som nå foreligger, er da et konvensjonsutkast som skal undertegnes, og som nå foreligger i en slik form at det vel ikke er tale om å kunne reise noen særlig mange forslag om endringer i de tekstene man har. Det er på ett punkt, når det gjelder spørsmålet om det skal stå «full sysselsetting» eller «full eller høy sysselsetting», man må finne fram til en realitetsavgjørelse på statsrådmøtet i desember. For øvrig må man vel regne med at den tekst som nå foreligger, vil måtte

godtas som den er, og noe forsøk på å endre den, tror jeg ikke vil kunne føre fram på det nåværende tidspunkt.

Nå kan man vel si at selv om vi ikke på alle punkter er fornøyd med den nå foreliggende tekst, og selv om vi kunne ønske at det særlig på det handelspolitiske område var mer bindende forpliktelser og bestemmelser, er vel likevel, så vidt vi kan vurdere det, denne teksten en tekst som er tilfredsstillende, og som gir en ramme hvor man vil kunne gjøre et nyttig arbeid så fremt medlemslandene ønsker å benytte seg av de samarbeidsmulighetene som her faktisk blir etablert. Det er jo det som blir det store spørsmål, hvorvidt det innenfor denne organisasjon vil være de politiske forutsetninger og muligheter for et effektivt økonomisk samarbeid i det Nord-Atlantiske området. Hvis en vilje til et slikt samarbeid foreligger, gir konvensjonens bestemmelser alle muligheter for å gjennomføre et slikt samarbeid.

Frihandelsutvalget har gitt en tilråding i fem punkter som står på side 4 i uttalelsen fra utvalget. I punkt 1 heter det at utvalget mener at Norge bør kunne slutte seg til organisasjonen, og det tilrår at den norske representant undertegner konvensjonen på statsrådmøtet i desember.

Så mener utvalget, og det er nevnt i punkt 2, at man bør gå inn for å beholde uttrykket «full sysselsetting» i artikkel 2 (a) i konvensjonen. Jeg vil der få vise til side 58 i det store dokumentet, hvor man vil se artikkel 2 (a). Det heter i den nåværende tekst at landene vil fremme effektiv anvendelse av sine økonomiske ressurser, innbefattet arbeidskraft, under tilbørlig hensyntagen til behovet for å oppnå eller opprettholde høy eller full sysselsetting. – Det har fra norsk side, og også fra andre lands side, vært pekt på at det å innføre formuleringen «høy eller full sysselsetting» på en høyst urimelig måte vil kunne sette oss i en vanskelig stilling rent debatt- og propagandamessig sett, og at det vil være noe eiendommelig at de land som her er representert, og som alle sammen tilhører en eller annen organisasjon hvor målsettingen full sysselsetting allerede er etablert, nå skulle gå tilbake på dette og si: høy eller full sysselsetting.

I punkt 3 har så utvalget pekt på at de handelspolitiske bestemmelser ikke er tilfredsstillende. Det vil ikke kunne innføres nye bestemmelser i konvensjonen på dette punkt, men man bør i en anførsel til protokollen under møtet i Paris fremheve at man fra norsk side ikke anser disse bestemmelser som tilfredsstillende, og at man gjerne vil at den forberedende komite under sitt fortsatte arbeid skal finne ut om ikke en del av de nå eksisterende prosedyreregler kan føres videre i den nye organisasjon. Om tilstrekkelig mange statsråder på møtet i desember uttaler seg i den retning, ville det gi en støtte for de fortsatte forhandlinger om det spørsmålet. Arbeidet med å få tatt inn i bestemmelsene om handelskomiteen visse prosedyreregler, har for så vidt ingen ting med konvensjonen selv å gjøre.

I punkt 4 har utvalget behandlet liberaliseringskoden for usynlige transaksjoner, og pekt på at det her ikke er et tilfredsstillende resultat, fordi De forente stater og Canada ikke har kunnet gi sin ubetingede støtte til koden i dens nåværende form. Det må fra norsk side under møtet i desember vel understrekes at vi går ut fra at De forente stater og Canada vil kunne tiltre denne konvensjon, i all fall i det vesentlige, selv om man ikke skal utelukke muligheten for visse, men

mindre endringer. Det vil være nødvendig å si klart fra om dette, slik at det ikke er noen uklarhet om vår stilling i så henseende.

I punkt 5 er det reist to spørsmål. Det ene gjelder et forslag som foreligger om i tilknytning til organisasjonen å opprette et felles rådgivende organ. Det har her vært spørsmål om to ting, dels om et organ med representanter fra arbeidsgiver- og arbeidstakersiden på 50-50 pst. basis, og dels om et organ med representanter fra de forskjellige områder av landenes næringsliv. Dette er en sak hvor det ikke er fullstendig klarhet og ikke er fullstendig enighet, og jeg går ut fra at det er en sak som man vil komme tilbake til, idet dette spørsmål for så vidt også vil stå åpent selv om konvensjonen nå blir undertegnet.

Det andre spørsmålet som er nevnt under punkt 5 er spørsmålet om en parlamentarisk tilknytning. Det har fra norsk side hele tiden vært sagt at vi for vår del mener det vil være overordentlig nyttig at man får en klar parlamentarisk tilknytning for denne nye organisasjon. Hvordan dette skal gjøres, er imidlertid ennå ikke klarlagt, men det vil være naturlig at man på møtet i desember gir sin tilslutning til de tanker som her har vært fremme, og som har vært representert for den forberedende komite av Europarådets formann i forsamlingen, som la dette fram på møtet i juli.

Jeg vet at komiteen har liten tid i dag, så jeg skal ikke ta opp mer tid enn jeg nå har gjort, med dette. Når jeg gjerne har villet legge saken fram allerede i dag, er det fordi saken haster noe. På den annen side er jeg fullstendig klar over at komiteen kanskje vil ønske å studere den nærmere, og om så skulle være tilfellet, er en klar til å komme til et senere møte i komiteen.

Formannen: Jeg vil takke handelsministeren for redegjørelsen. Så vidt jeg forstår har han berørt de vesentligste punkter i den foreslåtte konvensjon. Er det noen som forlanger ordet?

Wikborg: Det står i avisene at statsråd Skaug skal reise til Amerika for å lede delegasjonen der. Jeg vil bare spørre om det ikke er mulig å endre det, for vi skal ha dette møtet i Paris, og jeg hører til min sorg at utenriksministeren ikke er riktig frisk. Det er uhyre viktig at enten utenriksministeren eller statsråd Skaug er til stede der nede – ja, det er helt nødvendig.

Med hensyn til selve saken, har vi hatt liten tid til å se på den, og jeg går ut fra at vi får et møte til her i komiteen før møtet i Paris tar til. Men det er en del ting som jeg kunne ha lyst til å si alt nå. Jeg er helt enig i at vi naturligvis må undertegne dette forslaget, selv om vi ikke har fått alt slik som vi gjerne ville hatt det. Det betyr vel noe at det i innledningen heter at hele ordningen tar sikte på ikke-diskriminering. Det er jo et avgjørende synspunkt, ikke minst for vår skipsfart. Jeg er også enig med statsråden i at vi under omstendighetene er kommet ganske langt når det gjelder skipsfarten, selv om det ennå er to eller tre usikkerhetsmomenter. Det er viktig at vi har fått sjøtransportkomiteen opprettholdt. Men så vidt jeg skjønner denne note 1 til liberaliseringskoden, står og faller den med at koden blir opprettholdt. Denne note 1 står vel ikke på egne ben, og det vil altså si at hvis det viser seg at vi ikke kommer

fram til noen liberaliseringskode, faller note 1 om sjøtransporten bort. Derfor er det om å gjøre at det på en eller annen måte blir en liberaliseringskode, slik at vi ikke risikerer å miste denne note 1.

Jeg ser at denne note 1 bare er ett-årig. Jeg går da ut fra at den forlenges automatisk med mindre den oppsies – det er vel ikke slik å forstå at den uttrykkelig skal vedtas for hvert eneste år. Men det jeg ser som betydningsfullt nå, er at man i den tid som er igjen til Paris-møtet, bearbeider de oss nærmest stående regjeringer gjennom våre ambassader – jeg tenker på Canada, Danmark og Sverige, Vest-Tyskland, Holland og vel også Sveits og Island – slik at vi der får støtte for vårt syn når det gjelder skipsfarten.

Jeg vil gjerne forsterke det som er sagt av Frihandelsutvalget i punkt 4, om at «det bør videre presiseres at de betydelige norske interesser er avhengige av en videreføring» osv. Jeg vil gjerne at det skulle sies at det er *livsviktig* for oss. Jeg vet ikke om det kan antydes at en alvorlig svekkelse på det punkt kan skape visse vanskeligheter for ratifikasjonen av avtalen her i Norge – jeg vet ikke hvor langt man tør gå i så henseende – men det er klart at hvis de tendenser til diskriminering som vi ser nå, ikke minst i Amerika og som det også nå viser seg tegn til i Frankrike, fortsetter, vil det være uhyre farlig for oss. Det er virkelig livsviktige interesser som står på spill. På den ene side må vi da i Paris gjøre rede for dette, og så er det om å gjøre at vi har så mange som mulig til å støtte oss.

Vi kan vel ikke få gjort noe mer med dette med høy eller full sysselsetting, av den enkle grunn at De forente stater formentlig ikke kan underskrive noe hvor det står «full sysselsetting», for det har de jo ikke, og de kommer vel ikke til å få det på lange tider. Men også der bør det presiseres at vi for vårt vedkommende har et annet sikte.

Jeg vet ikke om det vil ha noen betydning å få en uttalelse fra Stortinget i tillegg til det som allerede foreligger, før møtet i Paris – om det kan være noen støtte. Hvis det er tilfelle, vil det være meget enkelt å ordne det, enten gjennom en redegjørelse fra handelsministeren eller gjennom en interpellasjon. Jeg vet ikke om det vil kunne styrke våre forhandlers stilling der nede, men alt som kan gjøres fra vår side for å styrke våre forhandlers stilling, er vi selvfølgelig fullt villige til å gjøre.

Utenriksminister Lange: Til spørsmålet fra hr. Wikborg om hvem som skal representere oss i Paris, kan jeg bare si at jeg regner med å være i Paris hele den uken, først til EFTA-møtet, så til OEEC-møtet og så til NATO's ministermøte. Det er bakgrunnen for at statsråd Skaug reiser over for å ta ledelsen av FN-delegasjonen. Jeg vil være til disposisjon for komiteen og Stortinget, ikke resten av denne uke, men i hele neste uke.

Nordahl: Det som har en viss interesse å få litt mer rede på for oss, er hvordan stillingen til dette spørsmål er innenfor de land som har vært med på forhandlingene. I punkt 2 nevnes dette med «full sysselsetting». Så vidt jeg husker, har vi bestemmelse om det i EFTA-konvensjonen. Hvor vidt den også er med i

deklarasjonen om europeisk tollunion, vet jeg ikke, men jeg tror den er med der også. Det kunne da være av interesse å vite hvilke av de stater som har vært med å forhandle her, som er imot at det skal stå «full sysselsetting». Jeg har forstått det slik at Norge har slåss for og vil slåss for at det skal stå «full sysselsetting», og jeg går ut fra at vi har fått følge av en del nasjoner i dette syn. Det kunne da være interessant å vite hvilke som har vært imot.

Statsråd Skaug: De som først og fremst har vært imot uttrykket «full sysselsetting», og som har ønsket at det i stedet skulle stå «høy eller full sysselsetting», er Canada og De forente stater. De har da fått mer eller mindre følge også av en del andre.

På møtet i juli ble dette spørsmålet debattert meget livlig, og det var jeg, sterkt støttet av Maudling fra Storbritannia, som ønsket å beholde «full sysselsetting» i konvensjonen og ikke «høy eller full sysselsetting». Vi kunne da peke først og fremst til De forente nasjoners pakt, hvor det står «full sysselsetting». Vi kunne overfor amerikanerne også vise til at de jo har sin egen lovgivning om «full employment». Men de andre engasjerte seg ikke noe særlig i dette. Utover høsten er det imidlertid etter hvert blitt slik at det norske syn her har fått mer og mer støtte. Man må vel da ta sikte på nå å få dette avgjort på statsrådmøtet i desember.

Dette er jo ikke et forhandlingsspørsmål, det må avgjøres ut fra en rent politisk vurdering. Vi har hele tiden sagt at når man nå etablerer denne organisasjon, som jo skal tjene som oppfyllelsen av A-paktens artikkel 2, så er det en dårlig start at man presenterer seg med «høy eller full sysselsetting». Det vil legge organisasjonen åpen for en usaklig kritikk fra østlig hold. Det er jo ikke til å unngå at man vil spørre: Hva har skjedd siden disse landene som tidligere i høytidelige konvensjoner stadig har sagt at de er tilhengere av full sysselsetting, nå går inn for høy eller full sysselsetting?

Det er så meget mer grunn til å holde på standpunktet «full sysselsetting», som man jo i all ærlighet får si at begrepet «full sysselsetting» aldri er blitt definert. Hvor stor prosentvis arbeidsledighet man skal ha i en situasjon med full sysselsetting, er det aldri blitt noen enighet om. Det er aldri noen som heller har villet forsøke å definere dette begrepet. Det vil bare skape virvar og urimelig agitasjon, hvis man sier «høy eller full sysselsetting», og det er etter våre begreper langt å foretrekke at det skal stå «full sysselsetting».

Dette med skipsfarten, som hr. Wikborg var inne på, er jo det spørsmål som vi for så vidt har arbeidet mest med under disse forhandlingene. Hvis det ikke hadde vært for den norske innsatsen på dette område, ville det antakelig ikke ha stått noe særlig om skipsfarten i det hele tatt. Det har vært overordentlig vanskelig for oss å få de andre landene med oss her. Det vil si at det er en del som har støttet helt opp under det som har vært det norske standpunktet og de norske argumentene her. Det er først og fremst britene, og Holland og Danmark. Svenskene har ikke vært noe særlig aktive, og en del av de andre landene har vært svært passive, for det er vel så at det selv blant de europeiske landene gjør seg visse tendenser gjeldende i retning av å løse opp på den strenge disiplin som OEEC-landene har holdt seg

imellom når det gjelder denne sak. Det er flere som sikkert gjerne ville komme bort fra disse forpliktelsene, hvis det kunne skje på en pen måte. Vi har jo kjørt dette i Paris, vi har kjørt det i en rekke ambassader rundt omkring, og situasjonen er, tror jeg, i øyeblikket den at det nesten ikke er noen som nå våger å stå fram og si at de vil gå fra dette. Jeg tror derfor også at det vil vise seg at amerikanerne vil godta liberaliseringkoden, selv om vi må være forberedt på enkelte mindre endringer.

Bestemmelsene om skipsfarten finner man i denne koden, slik hr. Wikborg sa, og det er ganske klart at hvis ikke liberaliseringen for tjenestetransaksjoner blir vedtatt, så er det ikke lenger noe grunnlag for dette liberaliseringsarbeidet for skipsfarten i det hele tatt.

Noten er ett-årig, og det henger sammen med et spesielt forhold med Frankrike og Tunis. Det har vært ett-årig i mange år og stadig vært fornyet, men det er større og større interesse for å få løftet denne noten inn i selve koden. Det vil imidlertid, så vidt jeg forstår, ikke kunne gjøres før denne situasjonen med Frankrike og Tunis er oppklart.

Når det ellers gjelder behandlingen av skipsfartsspørsmålene i den nye organisasjonen, tror jeg nok at vi der er kommet betydelig lenger med det som nå foreligger, i forhold til amerikanerne enn vi er nådd tidligere. De er gått med på å ha en årlig konsultasjon omkring sin skipsfartspolitik, og de vil være med i sjøtransportkomiteen. De har ikke, som de på et tidligere tidspunkt truet med, fulgt opp sin plan om å nedlegge veto mot en del av disse bestemmelsene, selv om de vil si at de ikke vil gå med på at de skal gjelde for dem. Alt i alt er vel det resultat som nå foreligger, relativt tilfredsstillende, under forutsetning av at amerikanerne og kanadierne går med på at koden skal fortsette.

Vi har drøftet denne saken inngående med Rederforbundet, og i disse drøftelser som har pågått i hele høst, har vi hatt et meget nært samarbeid med Rederforbundet. Norges Rederforbund mener for sin del at det resultat som nå foreligger, er tilfredsstillende. Det er bedre enn man der for så vidt hadde regnet med at man skulle klare å få til. Rederforbundet har ganske nylig hatt skandinaviske drøftelser om denne saken, særlig for å stramme opp sine svenske kolleger og via dem påvirke de svenske myndigheter.

Når det gjelder å påvirke andre land, har vi jo stadig sendt en serie med noter til de amerikanske myndigheter og forsøkt å påvirke dem på alle måter. For noen dager siden sendte vi en lengre utredning til den kanadiske regjering, som ble overlevert gjennom vår ambassade i Ottawa, samtidig med at jeg sendte et personlig brev til den kanadiske finansminister, som håndterer disse tingene i Ottawa.

Vi bør vel videre se på om vi, med det resultat som nå foreligger, skal gjøre noen nye henvendelser til enkelte av medlemsregjeringene om våre standpunkter.

Med hensyn til en uttalelse fra Stortinget, så kunne vel det kanskje være både nyttig og hensiktsmessig, men spørsmålet er hvordan man skal få tid til det. Det får vi kanskje komme tilbake til.

Hegna: Når det gjelder det stoff av kommenterende art som foreligger til avtalen, så går det igjen et avsnitt som opptrer under IV, som heter «Forholdet til

parlamentarikere, ikke-medlemsland og andre organisasjoner.» Jeg synes det er en uheldig sammensetning, jeg venter bare å finne også forholdet til «andre underutviklede områder.» Jeg skal ikke gå nærmere inn på det, men man bør kunne finne en annen løsning.

Det jeg forlangte ordet for, var for å spørre handelsministeren om man under forhandlingene om dette fra amerikansk side har kunnet merke noe særlig utslag av det som nå foreligger av aktuelle amerikanske betalingsbalanseproblemer, og om det kan sies noen ting om utsiktene for den videre utvikling ut fra de forhold som nå er meget aktuelle?

Ingvaldsen: Det gjelder uttrykket «full sysselsetting» eller et annet. Jeg vil ikke si at jeg legger så forferdelig stor vekt på det, men jeg har festet meg ved én ting. Det står i uttalelsen fra Frihandelsutvalget, side 2:

«Bortsett fra at det foreløpig ikke har lyktes å få videreført målsettingen «full sysselsetting» osv.

Jeg kan ikke se at sysselsettingen er med i målsettingen i det hele tatt. I artikkel 1, side 58 i dette tykke opus, er målsettingen angitt i 3 punkter, a, b og c. Full sysselsetting er angitt under artikkel 2 som et middel for å nå målene. Det er vel derfor ikke helt korrekt da å bruke uttrykket «målsetting» om «full sysselsetting». Man henviser jo hele tiden utover til de målene som er angitt i artikkel 1. Det er ikke det at jeg tror det egentlig har noen reell betydning, men man bør vel være oppmerksom på det, hvis man først vil diskutere uttrykket.

Formannen: Jeg ser til min glede at man går inn for at det skal være en parlamentarikerforsamling, eller som det heter, at man understreker betydningen av at OECD får nær kontakt med et parlamentarisk organ.

Det ble sagt meg i Paris av en tjenestemann i Europarådet at man fra norsk side overhodet ikke hadde støttet denne sak innenfor den forberedende komite, og han var da også noe forbauset over dette. Jeg sa at det kunne jeg ikke forstå, for vi var jo sikkert tilhengere av det. Jeg tror nok derfor at det ville være en fordel om man på det kommende møte på en eller annen måte kunne gi uttrykk for at man fra norsk side støtter denne tanken.

Wikborg: Det er så vidt jeg vet, overordentlig stor tilfredshet innenfor sjøfartsnæringen med at man er kommet så langt. Det så jo meget mørkt ut en tid. Jeg vil gjerne benytte denne anledning til å komplimentere handelsministeren og utenriksministeren og vår utenriktjeneste for det utmerkede arbeid man har gjort nettopp i denne forbindelse. Jeg tror det kanskje skal vise seg at det er et av de beste arbeider vår utenriktjeneste har gjort i en så vanskelig sak.

Når jeg nevnte dette med å få engasjert flere for vårt syn, hadde jeg særlig i tankene våre nye venner innenfor EFTA, f.eks. Sveits, Portugal, Østerrike, om man kunne formå dem til å slutte opp om det. De har vel ikke noen svin på skogen når det gjelder disse ting. Sveits skulle være interesserte i høyest mulig grad av liberalisering og størst mulig konkurranse når det gjelder skipsfarten. Det har sin

betydning at så mange som mulig slutter opp om vårt synspunkt. Hvis det var mulig å få disse engasjert, så ville det være utmerket.

Statsråd Skaug: Når det gjelder våre venner i EFTA, så er saken klar for så vidt Storbritannia, Sverige og Danmark angår. Portugal har dessverre nokså mange svin på skogen når det gjelder skipsfartliberaliseringen. Bl.a. betraktes jo på portugisisk side all skipsfart mellom Portugal og territoriene i India som kysttrafikk, og er underlagt særreglene for kysttrafikk. For Portugals vedkommende kan vi således ikke få noen særlig støtte. Videre er det et problem med linjekonferansene, som man bl.a. på portugisisk side har ønsket å ta inn som et arbeidsfelt for sjøtransportkomiteen. Vi har gått imot det, på samme måte som de andre skipsfartsland har gjort det, ut fra den betraktning at linjekonferansene nok er avtaler, men det er ikke avtaler som regjeringene har noen ting med, slik at det etter vår mening ligger utenfor sjøtransportkomiteens mandat.

Når det gjelder spørsmålet om parlamentarisk deltakelse, er jeg noe forbauset over å høre at den norske delegasjon ikke skulle ha gitt denne tanken sin støtte. Senest i en rapport av 21. november fra delegasjonen avsluttes det med:

«Delegasjonen vil til slutt understreke betydningen av at OECD får kontakt med et parlamentarisk organ. Det kan vel trygt fastslås at det har vært en svakhet i OEEC's senere år – kanskje særlig under forhandlingene om Frihandelsområdet – at Organisasjonens Råd ikke var forpliktet til med visse mellomrom å legge fram sine problemer for en forsamling av parlamentarikere hvor de kunne bli tatt opp til offentlig debatt.»

Det er vel mulig at den funksjonær i Europarådet som formannen har snakket med, har forstått det slik at vi ikke uten videre mente det var det nåværende Europaråd som ville være det rette og mest hensiktsmessige parlamentariske organ i denne sammenheng, slik at det av den grunn kanskje er blitt en liten misforståelse på det punkt. Hvordan dette skal ordnes, vil man måtte drøfte senere.

Til det spørsmål hr. Hegna reiste, vil jeg bare få nevne at man har vel ikke diskutert i den senere tid helt aktuelle amerikanske betalingsbalanseproblemer i denne sammenheng, men hele grunnideen bak den reorganisering av OEEC som her foregår, har jo en viss sammenheng med den amerikanske situasjon, for så vidt som man her får et ikke-diskriminerende system, mens OEEC jo klart var lagt opp som en regional ordning som ga visse interne preferanser til medlemsland.

Når det gjelder spørsmålet full sysselsetting og det uttrykket man der skal ha, så er det riktig at det i artikkel 1 om målsettingen heter at målsettingen er å oppnå det høyeste nivå for økonomisk vekst og sysselsetting som kan opprettholdes. Når det gjelder midlene, som kommer i artikkel 2, heter det at for å nå denne målsetting skal landene enkeltvis og samlet fremme effektiv anvendelse av sine økonomiske ressurser og opprettholde full eller høy sysselsetting. – Det er på det 2 a-punktet vi mener det vil være riktig å si at man enkeltvis og samlet må fremme full sysselsetting for å nå målsettingen i artikkel 1.

Formannen: Flere har ikke forlangt ordet, og vi kan vel da anse denne debatten for avsluttet og forstå komiteens holdning slik at man ikke har noe imot at avtalen undertegnes av Regjeringen.

Handelsministeren vil gjerne nevne et punkt til.

Statsråd Skaug: Det er en sak som vi gjerne på det nåværende tidspunkt bare vil få varsle komiteen om, men hvor Utenriksdepartementet og Handelsdepartementet vil få lov å komme tilbake til komiteen for å be om råd.

Det gjelder Finnlands stilling til EFTA. Vi har nå fått avtaleutkastet for de sovjetisk-finske handelsforbindelser. Det er et avtaleutkast som sikkert kommer til å skape store vanskeligheter. Det åpner Finland helt ut, så vidt vi kan vurdere det, for fullstendig ikke-diskriminering når det gjelder handelen med Sovjet.

Fra svensk side har man, før man overhodet visste hva avtalen kom til å gå ut på, sagt at man i hvert tilfelle ville støtte det som finnene ble enige om med Sovjet. Vi vet at for britene, Østerrike og Sveits vil dette komme til å reise store vanskeligheter, og det er et stort spørsmål hvorvidt den finsk-russiske avtalen overhodet vil kunne godtas av GATT.

Det er vel hensiktsmessig, skulle jeg tro, at vi forbereder et dokument om sakens forhistorie, og får sendt det til komiteen så snart som mulig, slik at komiteen kan ha anledning til å studere det bakgrunns materialet før man drøfter saken.

Formannen: Når må man ta sikte på at denne saken skal være avgjort? Har man noen frist?

Statsråd Skaug: Finnene har sagt til oss at saken haster meget, og de ønsker å ha ratifikasjonen av EFTA-avtalen fram i Riksdagen før 15. desember. Jeg kan ikke riktig forstå at det vil være mulig, men de har antydnet at de, etter å ha gitt de enkelte medlemmer i EFTA de nødvendige informasjonen, gjerne vil begynne drøftelsene i Genève 6. desember om assosieringsavtalen.

Formannen: Da får vi ta et møte på mandag.

Wikborg: Jeg vil bare be om at man i den redegjørelse som vi får, også tar opp spørsmålet om hvilke konsekvenser dette vil ha for vår mestbegunstigelsesavtale med Sovjet. Vil det trekke med seg sånne konsekvenser at vi faktisk trekkes inn i ikke-diskriminering den veien?

Statsråd Skaug: Det er det som er det store faremoment.

Wikborg: Hvis Finland og vi har identiske mestbegunstigelsesklausuler, synes jeg det brygger opp til en farlig konsekvens for oss. Jeg vil gjerne at vi får det utredet så vi er klar over det, når vi behandler saken her i komiteen.

Formannen: Det vil i tilfelle gjelde Sverige også da.

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

Møte tirsdag den 29. november 1960 kl. 9

Statsråd Skaug: Ja.

Formannen: Er det da noen som har noe å bringe fram? – Det er ikke tilfelle, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 10.